

UDK: 327.39(4-12:4-67 EU)"2007"
327.51(4-12:1-622 NATO)"2007"

Primljeno u uredništvo: 15. srpnja 2007.
Prihvaćeno za tisak: 30. srpnja 2007.

Croatia summit 2007 – Europe's New South

DAVOR BOŽINOVIĆ*

Budućnost jugoistoka Europe bila je glavna tema Croatia summita 2007. koji je u Dubrovniku okupio šefove država ili vlada i visoke dužnosnike nekoliko europskih zemalja te predstavnike međunarodnih organizacija. Sastankom na vrhu pod nazivom "Novi jug Europe" dominirala su pitanja sigurnosti i stabilnosti jugoistoka Europe te proces širenja NATO-a na regiju koja je u prošlosti bila poprištem brojnih ratova i sukoba. Radi se o jednom od, po imenima i razini sudionika, najvećih međunarodnih skupova koji su posvećeni perspektivama potpune integracije europskog jugoistoka u suvremene europske i transatlantske tijekove.

Ovo je već drugi summit koji je uspješno organiziran i održan u Dubrovniku, gradu koji je u svojoj dugoj povijesti i sam postao simbolom onoga po čemu je jugoistočna Europa sve prepoznatljivija na geopolitičkoj karti ne samo našeg kontinenta. Neprijeporna ljepota pred kojom zastaje dah posjetiteljima, spomenici velikih razdoblja svjetske povijesti, ali i tragovi djelovanja mračnih umova Miloševićevog režima koji su ovom biseru svjetske baštine priredili najteže razdoblje obrane i opstanka u vrijeme kad se nekadašnji europski istok oslobađao okova komunističkog jednonumlja. Taj isti Dubrovnik, čvrstih zidina ljudskog ponosa i dostojanstva, već drugi put okupio je sve one koji mogu i žele pomoći u izgradnji povjerenja i prosperiteta građanima ovog dijela Europe i kao da im poručuje kako je sam pogled na njega svjedočenje višestoljetnoj mudrosti, kao zalogu opstanka temeljnih civilizacijskih vrijednosti.

Prošlogodišnja je poruka "Croatia summita" bila u potvrdi općeg razumijevanja oko načela i putokaza koji trebaju narode i države ovog dijela Europe

*

Dr. sc. Davor Božinović, veleposlanik, šef Misije Republike Hrvatske pri NATO-u, e-mail: davor.bozinovic@mvpei.hr

voditi prema punoj integraciji u Europsku Uniju i NATO, čime će južna dimenzija našeg kontinenta biti kompletirana. Tada su misli većine sudionika, uključujući i predstavnike Hrvatske, bile usmjerene prema predstojećem summitu NATO-a u Rigi što je došlo do izražaja u pozivu šefovima država ili vlada Sjevernoatlantskoga saveza da iz latvijske prijestolnice upute jasnu poruku oko perspektive članstva kvalificiranim kandidatima. Kao što je poznato, Riga je ispunila očekivanja i Albanija, Makedonija i Hrvatska su dobile jasan vremenski okvir u kojem je moguće očekivati da budu pozvane u punopravno članstvo NATO-a. U tom smislu i ovogodišnjim summitom je dominiralo spominjanje domaćina sljedećeg NATO summita, Bukurešta, u kojem se iste tri zemlje nadaju novom, odlučujućem koraku – samoj pozivnici, što će označiti početak procesa kompletiranja europske južne dimenzije. U proteklih godinu dana Hrvatska je postigla zapažene rezultate po sva tri dominantna i uzajamno povezana pitanja svoje vanjske politike: približavanju Europskoj Uniji, NATO-u i jačanju regionalne suradnje.

Europska je unija otvorila put proširenju na Hrvatsku usvajanjem nacrtu ugovora koji treba biti zaključen u listopadu 2007. godine u Lisabonu, na način da je njime preuzeta glavna odredbi iz nepotvrđenog ustava. Novi ugovor treba omogućiti lakše funkcioniranje Unije i ukloniti institucionalne prepreke za proširenje. U njemu će se zadržati inovacije iz prethodno predloženog ustava, između ostaloga, uvođenje funkcije predsjednika Vijeća EU-a s dvoipolgodišnjim mandatom, uvođenje funkcije Visokog predstavnika EU-a za vanjske odnose i sigurnost, koji će ujedno biti i potpredsjednik Komisije, odlučivanje dvostrukom većinom glasova i smanjenje broja područja o kojima se odlučuje konsenzusom. Hrvatska u ovom trenutku ima ukupno 12 otvorenih poglavlja, od kojih su dva već privremeno zatvorena. Ukoliko nastavi ovom dinamikom, a nema razloga da tako ne bude, Hrvatska će ove godine otvoriti što veći broj poglavlja kako bi se moglo početi s ispunjavanjem mjerila za zatvaranje. Sljedeća, 2008. godina, bila bi godina zatvaranja poglavlja, što podiže optimizam oko hrvatske spremnosti za članstvo 2009. godine

Nakon hrvatskog predsjedanja Procesom suradnje na jugoistoku Europe (SEECP), isti je neposredno ojačan. Ovaj bi Proces putem Vijeća za regionalnu suradnju trebao oblikovati budući razvoj i suradnju u našem dijelu Europe. U potpunosti svjesni da današnje kašnjenje u procesu integracije država regije u euro-atlantski *main stream* u perspektivi znači zaostajanje, zagrebački summit SEECP-a su svojom nazočnošću poduprli najviši predstavnici Europe, savezna kancelarka Angela Merkel, predsjednik Komisije Jose Manuel Barroso, kao i američki podtajnik Nicholas Burns, visoki dužnosnici OESS-a, Vijeća Europe i NATO-a, te predstavnici drugih zemalja i institucija. Imenovanjem prvog Glavnog tajnika Vijeća za regionalnu suradnju i uspostavom sjedišta Tajništva, održane su preuzete obveze i zadani rokovi, a time su zemlje članice SEECP-a artikulirale zajedničke stavove i poduzele prve korake u oblikovanju buduće suradnje. Posebno priznanje Hrvatskoj je imenovanje hrvatskog kandidata Hide Biščevića prvim Glavnim tajnikom, a

izbor Sarajeva za sjedište Tajništva Vijeća za regionalnu suradnju nosi u sebi višestruku simboliku.

Znak napretka i uspjeha hrvatske regionalne inicijativnosti je i nova CEFTA, čime je uz SEECP kao politički stup i uporište novih odnosa u ovom dijelu Europe, podignut i stup gospodarske suradnje i razvitka u pripremi za EU.

Na putu približavanja NATO-u Hrvatska je u ovom razdoblju učinila važne korake s obzirom na ocjene kojima je zaslužila status najperspektivnije nove članice, što bi se trebalo ostvariti na sljedećem summitu u Bukureštu. Jasna predanost državgov vrha ovom cilju, višestranački konsenzus te sjajan posao pripadnika OS RH u međunarodnim misijama, osobito u ISAF-u, pomogla je da se hrvatskoj javnosti približi činjenica o NATO-u kao organizaciji koja se temelji na zajedničkim vrijednostima demokracije, zaštite ljudskih prava i tržišnom gospodarstvu. Sa svoje strane NATO je prepoznao napredak Hrvatske u svim navedenim područjima i uvjerio se u činjenicu da će njenim ulaskom biti na višestrukom dobitku, jer, demokratizacija i stabilizacija Jugoistočne Europe treba predvodničku ulogu Hrvatske, čiji premijer i u tom svojstvu poručuje kako je "teško bez Srbije zamisliti sljedeću skupinu zemalja kandidatkinja za ulazak u NATO i EU, kao što ni regionalni razvoj nije moguć bez rješenja pitanja Kosova".

Time je na stanovit način zaokružen ciklus od prošlogodišnje poruke američkog predsjednika po kojoj je u "svjetskom interesu da Hrvatska postane članica NATO i EU" do dubrovačkog skupa, koji je, prema riječima uvaženih sudionika, samo verificirao učinkovitost napora koji je učinjen u našem budućem pozicioniranju unutar obitelji najvećih europskih i svjetskih demokracija.